

Cal Jan

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al segon agrupament de cases del Veïnat del Coll de la Bena a l'esquerra del coll
Emplaçament	Pista de Bagà al coll de la Bena, pocs metres abans del coll pista a l'esquerra de 250 mts que hi arriba
Alçada:	1415,8
Coordenades:	
Latitud:	42.25705
Longitud:	1.76552
UTM Est (X):	398175
UTM Nord (Y):	4679055

Classificació

Número de fitxa	08093 - 139
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVI-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Generalment la casa té un aspecte degradat i d'abandó tot i que se n'han fet algunes reparacions puntuals a la cantonada sud-oest
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	000901900CG97H0001YM
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dv., 04/10/2019 - 02:00

Descripció

Conjunt arquitectònic de la masia de Cal Jan situada al segon veïnat del Coll de la Bena a la part esquerra juntament amb cal Tesconet, Cal Rita i Cal Maurici. La casa de Cal Jan és la que es troba en un nivell més baix. Es tracta d'un conjunt arquitectònic format per la casa, els coberts i la pallissa envoltats per una era i tancats per si mateixos. El cos principal de la casa es situa a la part de migdia i està format per un volum rectangular de dues crugies i compost per una planta baixa i un primer pis cobert amb teulada a dues vessants de teula ceràmica damunt de cavalls i llates de fusta i amb el carener perpendicular a la façana principal que mira a llevant. En quant a la distribució de les seves obertures hi ha un predomini del massís respecte el buit tenint poques o escasses obertures. La porta es situa a l'extrem sud-oest molt a prop de l'angle de l'era i està formada per bastiments i llinda de fusta. Al seu costat se n'endevina una de segona avui paredada. Al seu damunt i un xic desplaçada hi ha una finestra quadrada amb els porticons de fusta i a la façana de llevant se n'hi obren dues més també a l'alçada de la planta primera. La façana sud i oest són completament cegues. L'aparell és de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç de color ocre i col·locats en filades més aviat irregulars. La cantonada nord-est està refeta de la mateixa manera que també ho és part de la façana est. Interiorment s'organitza mitjançant unes quadres a la planta baixa i una única cambra al primer pis on hi ha la cuina, l'escó i el forn de pa. La casa guarda encara la imatge que tenia fins el darrer moment que va ser ocupada. Adossat i tancant l'era per la part de ponent hi ha un cos rectangular de planta baixa i primer pis, i golfes cobert amb teulada a un sol vessant de teula ceràmica damunt de grossos cavalls i llates de fusta. Aquest cos és de tres crugies i té la crugia més propera a la casa ocupada per un ampli porxo cobert per una llinda de fusta que alhora sosté una pintoresca eixida amb barana de fusta a l'alçada del primer pis i reforçada per un pal de fusta central que li dona una imatge molt característica. Les altres dues crugies estan tancades a l'est per una paret on s'obren dues arcades de pedra a la planta baixa amb les dovelles construïdes amb llosa de pedra i dues obertures rectangulars a la planta primera. S'hi accedeix per una porta oberta al primer pis i accessible per mitjà d'una escala de pedra que arrenca des de la planta baixa. El sota coberta està ocupat per dues àmplies obertures separades per un pilar de maçoneria i tancades darrere posts de fusta col·locades verticalment. L'aparell constructiu dels seus murs és de maçoneria i pedres unides de forma barroera amb un morter de calç de color groguenc. Aquest volum estava dedicat a quadres i pallisses a la planta baixa i també a habitatge. Tanca el conjunt per la part de tramuntana un mur de maçoneria on hi ha oberta el portal d'entrada a l'era de la casa i aixoplugat per una coberta de teula ceràmica damunt de cavalls i llates que cobreix una tercera part de l'era i que a la vegada es recolza damunt de pilars de maçoneria i pedra mal treballada,

Observacions:

Analitzant en detall aquest conjunt arquitectònic de la casa de Cal Jan podem arribar a comentar que s'hi observen tres fases constructives. La primera i més antiga correspondria amb el cos situat més a migdia de planta rectangular i dos cossos. Posteriorment se li afegí un segon volum, o cos de les pallisses exempt i situat al voltant d'una era i finalment es deuria unir amb el cos principal de la masia per mitjà d'una galeria i eixida de fusta donant-li una imatge molt característica. Sembla que es tracta d'una construcció de mitjans del segle XVII a XIX.

Història

L'origen de la casa de Cal Jan situada al segon veïnat del Coll de la Bena es podria remuntar a mitjans del segle XVI. Segons E. Martín l'origen de la casa seria el mateix que la resta de construccions del coll de la Bena sense saber quines d'elles correspondrien amb els masos Coll i Carbonell o mas Over o Alber, la casa de la collada i cal Frare esmentats a partir del segle XVI (Martín, E; 2005). RHB. 1810. En el cadastre de

1776, la casa pertanyia a un tal Miquel Tomàs (AHG. Cadastre de 1776). Que tenia 3 cases habitades per cinc persones i pagava una contribució de 3 lliures i 10 sous de cadastre personal, 2 lliures de cadastre reial i 3 sous i 4 diners per a caps de bestiar. Cap el 1863 (ACA Llibrets de compliment pasqual. Amillament de 1863) extret de Martín,. Annex 21), la casa estava a mans de Bonaventura Companyó com a cap de casa. Estava habitada per 4 persones majors de 7 anys i no pagava cap contribució amb la qual cosa s'entén que la casa deuria pertànyer a un altre propietari. La casa va sobreviure el flux migratori del 1900 on se la coneixia com a cal Janet. Actualment pertany a una família de Bagà que hi pugen sovint.

Bibliografia

MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. annex. 21 i 22.. DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny. Fitxa. 040. Annex a la normativa.(dades històriques a les masies incloses) ACA. Llibret de compliment pasqual 1863. AHG. Cadastre de 1776. ACBR. Registre de les hipotecas de 1810.

